

Viastr, Cestov

RAMSK
CEN

CEB

MARKÉTA KUTILOVÁ
KLÁRA ŠÍPKOVÁ
MIRO ŽBIRKA
KRATOCHVÍLE

1'10

právě čtete

NEJLEPŠÍ ČESKÝ ČASOPIS
PRO FIREMNÍ
ZÁKAZNÍKY

CZECH TOP 100

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

V prosinci jsme měli tradiční setkání s našimi zaměstnanci. Vždycky oslavíme Vánoce, pobavíme se a hlavně seznámíme naše lidi s tím, co jsme za rok udělali a co hodláme dělat do budoucna. Letos jsem měl to štěstí, že jsem byl poslem dobrých zpráv. Přestože slovo krize se skloňuje ve všech pádech, mohl jsem prezentovat výborné výsledky v soutěžích, ale hlavně prodej, který vzrostl o osm procent. Zároveň jsem ale lidem vysvětlil, že jsme se rozhodli chovat právě v této době velmi opatrně. Investovat budeme především tam, kde to přinese nějaké úspory nebo podpoří kvalitu. Jsem přesvědčený, že když se firmě daří, musí myslet na zadní kolečka. Například nevíme, jak se bude vyvíjet koupěschopnost lidí. Bohužel víme, jak se bude chovat stát. Od prvního ledna zvyšuje spotřební daň z piva, což pro nás ročně znamená novou zátěž 16 milionů korun, což je téměř polovina našich ročních nákladů na slad! Příjem státního rozpočtu se však zvýší maximálně o 1,6 miliardy. Tuto sumu peněz náš stát dokáže rozházet za necelé tři dny! Jsme zkrátka na nejlepší cestě „do pekel“ a skluzavka je řádně namazaná! Ve firmě jsme nezvýšili platy, i když máme výsledky. Ale vylepšujeme některé benefity, jako jsou například příspěvky zaměstnancům na důchodové připojištění. V průměru dělá nárůst 4,5%, přičemž inflace bude pod jedním procentem. Myslím, že lidé to vzali, pochopili naši opatrnost a nutnost tvorby rezerv. Stát se bohužel chová zcela jinak. Nejenže nevytvořil v době růstu žádné rezervy, ale žije kvůli jedné pochybné partě politiků na dluh a dále populisticky rozdává. Svištíme k okamžiku, kdy nám už nikdo nepůjčí. Nemluvě o obrovských morálních škodách. Všichni máme rádi své děti a vnuky, ale chováme se tak? I novorozenci vstoupí do nového roku s batohem, v němž si každý ponese dluh okolo 125 tisíc korun. To je děsivé.

Držte se!

vlastní cestou 1/10

leden – únor – březen

editor
Boris Dočekal
redakce
Stanislav Bernard
Zdeněk Mikulášek
Markéta Navrátilová
design
Štěpán Malovec
jazyková poradkyně
Věra Bláhová
tisk
Tiskárna David, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s. // www.bernard.cz

Magazín Vlastní cestou vychází čtvrtletně. Chcete-li jej dostávat do poštovní schránky, navštivte www.bernard.cz (hlavní menu > Magazín Vlastní cestou). Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na pivovar@bernard.cz

Magazín Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR pod evidenčním číslem MK ČR E 14164.

fotografie na obálce > **Markéta Navrátilová**

obsah

04_ Lidé chtějí znát příběhy
rozhovor s Markétou Kutilovou	32_ Pivo Cafe Bar
pivo jinde
10_ Novinky
z pivovaru	33_ Klenot uprostřed barevných skal
reportáž
12_ Lahůdka
ze světa šperků	38_ Židovská čtvrť v Třebíči
Vysočina a okolí
15_ Diamantová svatba
povídka Ladislava Pecháčka	
18_ „Rodinné foto“
z pivovaru	
20_ Amsterdam
fotoreportáž	
27_ Místo Bernu Rimavská Sobota
Miro Žbirka na křižovatce	
28_ Kratochvíle je dům k radosti
rozhovor s Vojtěchem Troupem	
31_ Mladí bozi
fejton Jaroslava Rudiše	

Lidé chtějí znát příběhy

► říká Markéta Kutilová z Člověka v tísni

Moje zkušenost je taková, že většinou jsou to ženy, které po nějakých katastrofách jako první v sobě seberou vnitřní sílu a bojují dál.

Můžete mi říct nějaký hodně emotivní zážitek ze své práce?

V Kongu mi přivezli tříletou holčičku, jmenovala se Naomi, a řekli mi, že ji znásilnilo několik rebelů a ještě jí propíchlí ušní bubínky. To bylo něco tak hrozného, že jsem vůbec nemohla uvěřit, že tahle roztomilá holčička v mé náruči prošla takovým utrpením. Půl roku pak strávila na léčení, lékaři ji museli sešívát. Její těhotnou matku rebelové taky znásilnili a poté ještě rodině zapálili dům.

Ze setkání s takovou hrůzou se člověk asi dlouho vzpamatovává.

Mám toho za sebou už docela dost, jednu dobu jsem se dokonce bála, že už jsem hodně cynická, že mě jen tak něco nerozhodí. Ale tohle mě srazilo na kolena. Chvilí jsem brečela, než jsem začala přemýšlet, co bych pro Naomi mohla udělat. Napsala jsem její příběh a pak se ozval jeden muž z Prahy, že rodině zaplatí stavbu nového domku. Už stojí.

Často někdo nabídne tak konkrétní pomoc?

Stává se to. Právě v souvislosti s Kongem mi lidi nabízeli peníze přímo do ruky. Nechtěli je posílat na účet Člověka v tísní. Přáli

si, abych je použila podle svého uvážení. To jsem ale vždycky musela odmítnout.

Myslíte si, že to způsobuje nedůvěra v organizace? Obavy, že prostředky nevyužijí tak, jak by si dárci přáli?

Lidi mají pocit, že když peníze pošlou na účet, bude to jen kapka v moři. Opravdu chtějí zpětnou vazbu, vědět, na co bude těch jejich třeba i několik tisíc korun použito. Poznat příběhy, vidět fotky.

Jak jste dokázala udržet si naději i v těch neuvěřitelně drsných podmínkách?

Už jsme se vzdala naivních myšlenek, že svou práci spasím svět. Uvědomila jsem si, že její dopady jsou hodně omezené a že můžou být ve finále i kontraproduktivní.

To myslíte jak?

Po tsunami přišlo na Srí Lanku čtyři sta humanitárních organizací a najednou tam bylo mnohem víc peněz, než lidi potřebovali. A tak se naučili lhát, zneužívat humanitární pomoc. Přestali považovat za nutné, že si především musejí pomoci sami. Taky chování některých nevládních organizací

nebylo úplně v pořádku, chyběla koordinace. V některých školách děti dostaly čtyřicetkrát ty samé batůžky, penály, protože organizace potřebovaly nafotit dětičky, jak nosí batůžky s jejich logem. Ředitelé se nakonec vzbouřili a říkali – už nám sem nic nevozte. Nemáme nad tím žádnou kontrolu. Před školou zastaví auto a vyběhnou z něho dva běloši a začnou děckám něco rozdávat, aniž by nám cokoliv řekli.

To jsou malé věci, ale pak jsou i velké. Jak strašně nekvalitní domy se postavily v indonéském Acehu, a přitom na to organizace dostaly spoustu peněz. Často to není ideální. Naději, o níž mluvíte, si udržuju tím, že si říkám – co já jako Markéta Kutilová můžu dělat? Jenom to, co umím. Když pomůžu třeba jen deseti lidem, je to lepší, než nepomoci nikomu. A pak mám ty své osobní příběhy.

Zmiňte nějaký osobní pozitivní zážitek.

Poslední dva roky jsem strávila v Kongu a tam se téměř nic pozitivního nedělo. Ale vzpomínám si, že jednou jsme pochodovali do tři hodiny vzdálené vesnice okupované rebely. Byla jsem první běloška, která se tam

odvážila jít. Ti lidé byli tak nadšení, že se o ně někdo zajímá, že mi donesli jako dar živou slepici. V Kongu má hodnotu deseti dolarů a to je hodně. Takže když člověk dostane živou slepici, znamená to, že si ho opravdu cení.

Jak jste s ní naložila?

Chtěla jsem ji dát některé ženě, o níž jsem věděla, že by ji potřebovala mnohem víc než já, ale oni trvali na tom, že slepici musím sníst. A pokud ji nesním, bude celá vesnice navždy uražená.

Vrátíme se do historie, jak jste se stala členem týmu Člověka v tísní? Nepředpokládám, že byste o tom snila třeba v sedmnácti letech.

Trochu jsem k tomu začala inklinovat v posledním ročníku gymnázia. Tenkrát byla válka v Čečensku a já nesmírně obdivovala Petru Procházkovou a Jaromíra Štětínu. Ještě jsem přesně nevěděla, co chci dělat, a Petru jsme si vzala jako vzor, který budu následovat. Šla jsem studovat novinářinu a brzy začala pracovat v Lidových novinách. Chtěla jsem být válečnou reportérkou. Jenže Lidovky neposílají do válek reportéry, nejsou na to peníze. Začala jsem ztrácet naději; rozhodla jsem se, že když to jinak nejde, odjedu sama. Domluvila jsem se s kamarádem, že vyrazíme s bágly do Asie – přes Bulharsko, Turecko a Írán do Pákistánu. Tenkrát došlo v iránském městě Bam k velkému zemětřesení. Během deseti minut zahynulo čtyřicet tisíc lidí. Dorazili jsme tam hned druhý den. Napsala jsem nějaké reportáže a udělala rozhovor s lidmi z Člověka v tísní. Zeptali se mě – máme tady málo lidí, nechceš zůstat jako dobrovolnice? V té době – o Vánocích v roce 2003 – už jsem cítila, že novinářská práce mi nedává ten správný smysl, a hledala jsem něco, kde bych viděla konkrétní výsledky.

Jak se dneska díváte na práci novináře?

Situací v českých médiích jsem hodně zklamaná a už se do nich vrátit nechci. Důvod není v samotných novinářích. Problém spočívá spíš ve vlastních médiích, která určují, o čem a jak se bude psát. Dávají tomu určitý směr. Česká média na rozdíl od těch světových jsou příliš zahleděná do sebe,

příliš se soustřeďují na ten náš malý český rybník. Je příznačné, že nejvíc rozhovorů jsem prodala s Mirečkem z Básníků, kterého jsem našla v Kongu.

Budu trochu nesouhlasit, není problém spíše ve čtenářích? Noviny jim jen vycházejí vstříc, aby se dobře prodávaly.

Teď s vámi zase nebudu souhlasit já. Mokrát se mi stalo, že jsem nabízela zajímavá témata z Afriky a v denících a časopisech mi řekli – to naše čtenáře nezajímá. Ale když se článek přece jen podařilo publikovat, ejhle, čtenáře to zajímalo. Dostávala jsem spoustu pozitivních ohlasů...

Můžeme pokračovat ve vzájemném nesouhlasení. Ohlasy máte od zlomku čtenářů, ale vlastníka novin víc zajímá ten podstatně větší „zbytek“. Ale pojďme jinam, Kongo, rebelové, znásilňování žen... Není taková mise spíše pro muže?

Jsem přesvědčená, že ženy mají daleko větší vnitřní sílu než muži. Jsou silnější, psychicky odolnější, snesou víc stresu a zátěžových situací. Proto také v těchto oblastech je mezi humanitárními pracovníky většina

žen. A když dojde k nějaké katastrofě, třeba po tsunami, táhnou to místní ženy, zatímco chlapi sedí, lomí rukama a pláčou nad svým osudem. Žena vstane a řekne – tak jo, jsme na tom opravdu bídně, ale musíme žít dál, máme děti, musíme se nějak živit. Kdežto chlap bude sedět, pít pivo a kouřit.

Ale víte, že teď zjednodušujete?

Moje zkušenost je taková, že většinou jsou to ženy, které po nějaké katastrofě jako první v sobě seberou vnitřní sílu a bojují dál. Ale jistěže jsou i ženy, které se hrouťí, a naopak silní muži.

Dostáváte se často do situací, kdy máte strach?

Určitě. Z Konga jsem odjela po dvou letech, protože jsem začala mít hrozný strach. Poprvé v životě. Myslela jsem si, že strach neznám, že mi chybí pud sebezáchovy. Ale ke konci pobytu v Kongu, někdy v květnu, to začalo být až paranoidní. Už jsem se v práci stala kontraproduktivní, takže letos v červnu mi nezbylo nic jiného než odjet. Bála jsem se opilých ozbrojených vojáků a toho, že i já bych mohla být znásilněná. Možná můj

Markéta Kutilová — prosinec 2009

MARKÉTA KUTILOVÁ

*1978

Absolvovala gymnázium v Poličce. Studovala Pedagogickou fakultu UK a Vyšší odbornou školu publicistiky. Od roku 2004 pracuje pro humanitární organizaci Člověk v tísni. Zúčastnila se jejích misí v Íránu, na Srí Lance a v Kongu. Své reportáže publikovala například v Lidových novinách, Reflexu, Instinktu, Týdnu a v MF Dnes.

strach souvisel taky s tím, že se mi v jednadvaceti letech trochu změnil žebříček hodnot. Začala jsem si uvědomovat, že nemůžu pořád jen někomu pomáhat, že taky musím žít svůj vlastní život, na který vlastně ani nemám čas. Dostavila se i touha po dětech a rodině. Myšlenka, že pět let pomáhám lidem, kteří mají své rodiny, a já ne.

Jak si představujete svůj „nový“ život?

Přemýšlela jsem o něm už v Kongu. Když ale vidíte kolem sebe tolik bídy, hrozně si idealizujete všechno, co je tady. Takže můj návrat nebyl takový, jak jsem si ho představovala. Přijela jsem a dědeček onemocněl rakovinou a brzy zemřel. Můj čtyřletý vztah se rozpadl, vlastně ho zabilo právě Kongo. Takže teď si lížu rány a soustřeďuju se na práci. Jak to bude dál, v téhle chvíli opravdu netuším.

A co teď děláte?

Pořád pracuju v Člověku v tísni, tentokrát na povodních na Jesenicku, kde pomáháme vyplaveným rodinám. A zároveň jezdím po Čechách s takzvaným Kongotour, což jsou přednášky o problémech, o násilí v téhle africké zemi. Je to pro mě dobrý přechod, protože Kongo ze sebe nemůžu úplně dostat, jsem jím hodně zasažená. Budu v tom pokračovat do konce ledna, kdy se na tři týdny vracím do Konga, protože jsme s Lenkou Klicperovou dostaly grant od Evropské unie

na natočení nějakých dokumentů. Pak bych se chtěla usadit v Čechách, ale nevím, jestli jsem vůbec schopná najít tady své místo. Jestli nebudu muset někam odjet.

Odjet je jistě lákavé, ale co tam dělat?

Hledat své místo. Řešila jsem to, jestli je důležitější, kde člověk žije, nebo s kým žije. Jsem velká patriotka a miluju Poličku a chtěla jsem tady zůstat. Ale teď vidím, že nemůžu, protože bych nejspíš byla sama. Kdo by tady se mnou chtěl být? Takže asi zůstanu tam, kde najdu někoho, s kým budu chtít žít. A kdo bude chtít žít se mnou.

Zmínili jste povodně, asi se setkáváte s názorem, že i u nás žijí lidé, kteří potřebují pomoc – třeba zdravotně postižení – tak proč, proboha, pomáhat lidem někde v Africe?

Setkávám se s tím často. Ale když někdo potřebuje pomoc v Česku, je pro něj dostatečně zajištěná. Přijdou povodně a zvedne se obrovská vlna solidarity, pomůže i stát a obce. Ale přece nejsme na světě sami. Žijeme v Evropě, která byla zčásti vybudovaná z bohatství Afriky v koloniální době. Taky si musíme uvědomit, že svět není v pořádku, existují propastné rozdíly mezi lidmi. Musí se najít nějaký mechanismus, jak naše bohatství přerozdělovat. A jeden ze způsobů je pomoc nevládních organizací potřebným zemím.

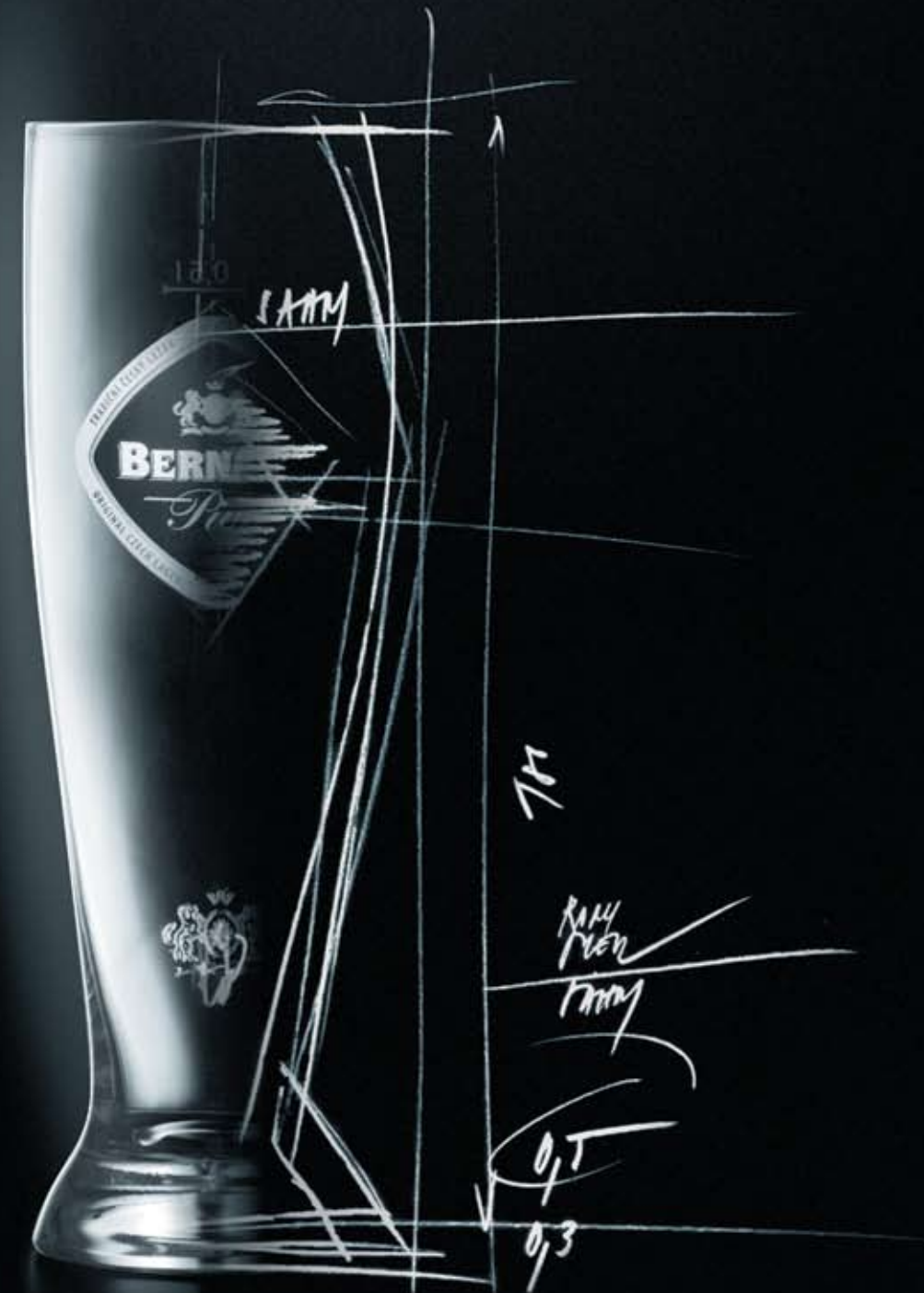
Ale nějak jsme zamluvili vaše osobní plány.

Má vize budoucnosti je mít farmu někde na vesnici a šest dětí. Ale myslím, že nikdy se úplně nedokážu odtrhnout od veřejného života. Chtěla bych psát knihu a možná bych se vrhla i do regionální politiky, samozřejmě pokud nebudu žít v zahraničí. Zajímaly by mě i sociální projekty v Česku, přemýšlím o domově důchodců, který by ale byl úplně jiný než ty současné. Ale nevím... Asi mám potřebu pořád něco začínat.

Pokud se chcete podílet na pomoci v Kongu i jinde ve světě, připojte se prosím ke Klubu přátel Člověka v tísni. Vaše dary budou pomáhat lidem, kteří to opravdu potřebují.

Projekt v Kongu je možné podpořit také jednorázově darem na účet Člověka v tísni: 76327632/0300, var. symbol 222.

SAHM

The glass for top brands

www.sahm.cz

Rodinný pivovar Bernard už tradičně získává ocenění na odborné degustační soutěži Dočesná v Žatci. Letos obsadilo Speciální černé pivo Bernard s přísadou jemných kulturních kvasinek 2. místo v kategorii černých piv.

Sdružení přátel piva každoročně pořádá soutěž o nejlepší české pivo. Letos získal mezi nealkoholickými pivy první místo Bernard s čistou hlavou Jantar, který je raritou pro svou karamelou chuť, vůni a barvu. Druhé místo ve stejné kategorii obsadil Bernard s čistou hlavou Free. Obě nealkoholická piva a nový osvěžující nápoj Švestka se podílejí na letošním výstavu pivovaru už více než jedenácti procenty.

Současně s nealko pivem uspěla i další nepasterovaná piva z Rodinného pivovaru Bernard. V kategorii tmavých piv získalo Speciální černé pivo Bernard s přísadou jemných kvasinek první místo, Bernard Jantarový ležák ve své kategorii místo druhé. V kategorii dvanáctka roku získal Bernard Sváteční ležák s přísadou jemných kulturních kvasinek třetí místo. Letošní výjimečný úspěch pivovaru podtrhlo ocenění v prestižní kategorii Pivovar roku, kde pivovar získal třetí příčku.

Piva jsou hodnocena kombinací oblíbenosti a kvality. Systém je rozdělený na dvě části – hlasování členů SPP a poté odborná degustace. Absolutním vítězem po skončení hlasování se stal napříč všemi kategoriemi Bernard Sváteční ležák s přísadou jemných kulturních kvasinek. V letošním roce hlasovalo 41 procent z 1 097 členů SPP pro rekordních 198 různých značek.

Pivovar dokončil v letošním roce další etapu rozsáhlých investic. Například instaloval a zprovoznil čtyři kvasné tanky, vybudoval nový centrální zdroj stlačeného vzduchu, zautomatizoval varnu, a tím zvýšil počet várek. Dále pivovar začal využívat odpadního tepla brýdových par, čímž šetří energii a koncem léta uvedl do provozu novou filtraci pro ovocné nápoje a analyzátor alkoholu. Expedici piva usnadnil i nákup dvou nových vysokozdvížných vozíků a předláždění pivovarského dvora. Celková výše investic činila cca 24 mil. Kč.

V novinářské anketě Naše pivo 2009 obhájila značka Bernard druhé místo. Tato anketa je jediným hodnocením popularity jednotlivých značek piv v České republice, které každoročně pořádá Český svaz pivovarů a sladoven ve spolupráci s českými a moravskými médii. O umístění rozhodují zástupci novin, časopisů, televizních a rozhlasových stanic, elektronických médií i nezávislí novináři.

„Sladovna Bernard v Rajhradě u Brna je v současné době největší humnovou sladovnou v ČR,“ říká generální ředitel sladovny Josef Vávra a dodává: „Ročně sladovna zpracuje na humnech přes 8 tisíc tun sladovnického ječmene a vyrobí přes 6,5 tis. tun kvalitního humnového sladu, který je nejvhodnější pro výrobu tradičního českého piva.“

Lidé mají potřebu
zdobit se

Odmalička jsem ráda kreslila, bavila mě jakákoliv výtvarná činnost. To mě přivedlo až ke zkouškám na střední výtvarnou školu. Při studiu jsem se letmo dotkla nejrůznějších výtvarných oborů a trochu víc se zaměřila nejdříve na grafický design, pak na ten průmyslový a taky šperk. Po střední škole jsem měla sen být designérkou, ale netušila jsem, jak moc je průmyslový designér závislý na firmách a jejich zájmech, na ekonomice, trhu... Jak dlouhá je cesta od skici po model až po uvedení produktu do sériové výroby. Když dělám šperky, dokážu celý produkt realizovat i produkovat sama. Nejsem sice vyučená zlatnice, ale troufám si říct, že šperkařské

řemeslo zvládám. Na šperk se snažím nahlížet nekonvenčně, vnímám ho nejen jako nositelné umělecké dílo, ale také jako designový objekt, který v sobě nese určité sdělení. Inklinuji k experimentům s různými moderními materiály a technologiemi, které mi umožňují to klasické zlatnické řemeslo tak trochu obejít.

Při navrhování nové kolekce se nechávám inspirovat třeba materiálem nebo spontánně rozvíjím určitý princip. Baví mě rozehřívat chladné tvary, změkčovat tvrdé materiály, pohrávat si s měřítky, do jednoduché formy ukrývat technologické komplikace s příběhem. To vše v kombinaci dokonalého detailu, čistoty zpracování a hlavně funkčnosti – nositelnosti. Mám ráda minimalismus, geometrii, čisté tvary... Něco jiného je, když navrhuji šperk „na

míru“. To mě zajímá, k jaké příležitosti je určený, jaký má být použitý materiál, cena...

Současný umělec – ať už se věnuje užitému, nebo takzvanému volnému umění – musí být pracovitý a vkládat do své práce srdce. Zároveň musí být talentovaný obchodník, produkční, dobrý řečník. A nemůže zapomínat ani na public relations a média.

Budoucnosti se nebojím. Autorský šperk není určený širokým vrstvám, ale spíše lidem s vlastním názorem, kteří chtějí být trochu jiní, originální. Šperk není sice vysloveně užítkovou věcí, bez které by se nedalo žít, ale lidé měli od pradávna potřebu se z různých důvodů zdobit a určitě ji budou mít i nadále.

x

Diamantová svatba

V poslední době nemůžu spát. Vstávám brzy, ani mě nemusejí budít, a někdy ještě chvíli ležím.

Někdy ještě chvíli ležím a přijde ta ženská a oslovuje mě Pepo.

Vstávej, Pepo, je půl sedmý.

Vstanu a jdu na záchod. Na záchodě mám klid. Vůbec nevím, jak jsem k tý ženské přišel. Nevím. Ráno si někdy vzpomenu, ale dneska ne. Ona mě dobře zná. Je silná a nemá skoro žádný vlasy. Koupe mě a dává mi jídlo a léky.

Jez, Pepo!

Dostanu bílý kafe, nalámu si do něj rohlík a pomalu jím lžící. Nemůžu jíst rychle. Kdybych mohl jíst tak rychle, jako můžu chodit, byl bych na tom dobře; ale padají mi horní zuby. Ty zuby nejsou moje vlastní, jsou vyrobený. Vyrobil mi je Viktor.

Jednou mi ty vyrobený zuby vypadly z pusy, nemoh jsem je najít a nikdo nebyl doma. Když přišla ta ženská, taky je nemohla najít. Zavolala další lidí, ale ty je taky nemohli najít. Hledali dlouho a nakonec našli od těch zubů jenom půlku. Ta druhá půlka byla ulomená a někdo říkal, že jsem ji spolkl.

Nespolkl jsi tu druhou půlku, Pepo? Neříkám nic. Co je jí do toho? Jsou to moje zuby.

Nařídila, že musím do nemocnice.

Jára tě tam odveze. Tu druhou půlku jsi sněd s rohlíkem. Netlačí tě někde?

Ne.

Zavolala Járovi a jedeme do nemocnice. Ta ženská jede s námi a celou cestu si stěžuje, že zrovna TEĎ se nám to akorát hodí.

Jára je doktor. Je mi podobnej. Jedna mladá holka mě svlíká a říká, že mám prima syna. Je veselá a líbí se mi. Nevím,

co je zač. Vypadá úplně jako ta holka, co je každý den v televizi – je celá v bílém, namaže chleba tvarohem, děti běhají po louce, a to je nejlepší svačina.

Chtěl bych si na ni sáhnout, ale ta ženská mi to nedovolí.

KOZY...

Říkal jste něco?

Neposlouchejte ho, slečno. Mluví hlouposti, už mu to nemyslí.

Někam mě vezou na kolečkovém křesle. Ležím na studeným vikslajvantu. Ta holka mi namazala břicho. Má pihy. Nesmím na ni sahat.

Jára po mně jezdí držadlem a kouká na televizi.

Ta ženská říká tý holce, že už holt nestojíme za nic, ale Jára že se nám vydařil.

Smějou se. Nevím, co je na tom k smíchu.

Nic tam nemáš, tati, hlásí Jára. Od krku dolů jako mladík, ha, ha...

Radši jsem zticha.

Ta holka mi utírá to mazlavý a má zelený oči. Nesmím!

Ta ženská mi navlíká košili a diví se, že to není možný.

Špatně vám to, Járo, ukazuje.

Byly by vidět, mami.

Ale co teď, že jo? Bojí se ta ženská.

Příští sobotu přijede televize. Chtějí nás natáčet a máme se fotit. A jak teď bude, prosím tebe, vypadat? A jak bude jíst bez zubů? A máme objednaný stůl...

Uklidni se, mami, Viktor mu udělá nový.

Přece se ty zuby nemohly vypařit?

Konečně jedeme domů.

Ta ulomená půlka se našla zapadlá v ušáku. Akorát nevím, kdy to bylo.

Viktorovi taky říkají pane doktore, ale moc se nepoved. Je tlustej, nemá vlasy a je

podobnej tý ženský.

Udělal mi nový zuby, dneska je mám poprvé na sobě.

Vstávej, Pepo, je půl sedmý.

Je půl sedmý. Dostal jsem rohlík, lámu si ho do kafe a jím lžící.

Ta ženská stojí vedle mě.

Dojím a musím na záchod.

Ale neloudej se! V půl devátý pro nás přijede Jára. V devět tam máme bejt, a ještě jsi v pyžamu a nejsi oholenej.

Holí mě: Drž, Pepo!

Umejt se dovedu sám.

Pořádně, Pepo!

Oblíká mě. Zapíná mi bílou košili, pořád na mě mluví, ale já ji neposlouchám.

Koupila mi nový oblek a váže mi kravatu. Jsou na ní bílý puntíky.

Ukaž...? Jsi fešák.

Jsem fešák. Ještě hodinky.

Hodinky nepotřebuješ, Pepo. Stejně nejdou.

Hodinky nepotřebuju.

Teď se oblíká sama. Nasadila si na hlavu vlasy a na vlasy si nasadila klobouk.

Čekáme.

V půl devátý jdeme pomalu ze schodů. Držím ji. Opírá se o hůl, nařiká, že ji bolí nohy. Každou chvíli stojíme a padají mi kšandy.

Na nikoho nesmíš sahat, pamatuj si to! A nemluv sprostě!

Ježíši, boty, Pepo...! Na co myslíš? Ty bys šel klidně v pantoflích.

Vracíme se. Obouvá mě. Mám nové boty a pravá mě tlačí. Možná, že bych měl jít ještě na záchod...

Musíš to vydržet.

Znova se šouráme ze schodů. Radši bych šel rychle, ale kvůli ní musím jít pomalu.

Přijelo černý auto a blejská se. Ta

KLÁRA ŠÍPKOVÁ

*1983

Vystudovala Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze. V roce 2008 získala Národní cenu za studentský design – 2. místo a totéž zopakovala o rok později. Živí se jako designérka šperků. klarasipkova.dphoto.com

holka z nemocnice sedí vpředu vedle Járy. My s tou ženskou sedíme vzadu. Ta holka se otáčí a směje se na mě. Nesmím na ni sahat; nesmím mluvit sprostě, musím to vydržet; pamatuju si to.

Zastavili jsme u velkého domu na náměstí. Na chodníku je plno lidí. Mávám jim, ale nesmím zdržovat.

V tom domě nás vítá ženská v černých šatech a jmenuje se paní Sládková.

Tady počkejte, říká, já pro vás přijdu. Budete sedět v první řadě.

Nechci sedět v první řadě.

Je to jen chvilka. Vy a vaše paní. Za vámi svědkové, děti, vnoučata a přátelé. Místa pro veřejnost jsou na balkoně. Vstoupíte, až začne hrát hudba. Dám vám znamení.

Paní Sládková nás radí. Je krásná. Vypadá jako ta paní z televize, co říká, že si nedokáže představit svůj den bez šálku dobré kávy, která ji pokaždé povzbudí. Má namalovanou pusku a vystrkuje prsa. Nesmím na ni sahat.

Ta holka zůstala venku.

Chtěl bych, aby šla se mnou. Pojd'...

Ale ona se směje, vrtí hlavou a jde po schodech na balkon. Má krátkou sukni.

Už ji nevidím.

Nezdržuj, Pepo, teď musíš dávat pozor. A neotáčej se pořád!

Nesmím se otáčet a musím dávat pozor.

Ta ženská si schválně nechala hůl v autě. Opírá se o mě, má síťovaný rukavičky a drží kytku.

Je tu moc lidí. Přišel fotograf a přijela televize.

Rozsvítili.

Usmívej se, Pepo.

Musím se usmívat.

Takhle ne, tati! Neukazuj zuby.

Pořád mu vypadávají...

Já jsem hned říkala, že mu je Viktor udělal moc velký. Zrovna jako ty starý.

Viktor prostě dělá větší zuby, no...

Třeba mu je vyměnili.

On si na ně zvykne. Má je dneska poprvé. Vid', že si zvykneš, tati?

Hlavně, že může jíst, důležitější je funkce.

Ale nikdo ho nepozná.

Jak to, že ne? Vypadá dobře, vůbec se nezměnil.

On taky nikoho nepozná, tak je to jedno.

Co je to za lidi...?

To je Lenka, tati. Tvoje vnučka. Tohle jsou její děti, Davídek a Nikolka. Tvoje pravnoučata. Přijeli až z Chebu...

Co je to za kluka?

To je Karel, tati, Lenčin manžel. Už jsi ho viděl, když se brali.

Lenka není podobná nikomu. Děti jsou podobný tomu klukovi. Jdou mi na nervy. Karel mi jde taky na nervy.

Kde je ta ženská...?

Tady jsem, Pepo. Chceš čurat?

Chci domů.

Teď nezlob! A stůj klidně, trochu tě učešu.

Kde je Jára? Říkal, že mám mít pravidelný režim a nemám se rozčilovat.

Tady jsem, tati. Uklidni se, sluší ti to.

Potím se, něco hrajou, pochodem vchod...

Toho člověka už jsem viděl. Má na krku medaili a paní Sládková po něm chce, aby jí dovolil představit manžele, kteří dnes slaví významné jubileum, šedesát let společného života. Oba jsou na zasloužilém odpočinku, říká paní Sládková, a dnešního dne vzpomínají i se svou rodinou a přáteli na léta vyplněná celý život pilnou prací, starostmi a péčí o děti...

Ta ženská mi mačká ruku.

Byla to těžká doba, mluví dál paní Sládková, a nebyly jen slunné dny. Často se nedařilo, přišly i nemoci, ale věrnost a láska, vzájemná úcta a pochopení překonaly všechny těžkosti.

Teď ta ženská brečí. Položila si na stůl kytku a podepisuje se. Musela si sundat síťovou rukavičku.

Lenka taky brečí, jedno dítě brečí nahlas, Jára se směje a ten kluk za mnou se baví s Viktorem, co mi dělal zuby, a říká, že Květa se Standou volali, že jsou v koloně a přijedou později.

Nebaví mě to. Chtěl bych se podívat na balkon, jestli se ta holka dívá, ale nesmím se otáčet.

Teď prosím vy.

Já?

Jistě. Podepište se.

Kde?

Vedle vaší paní.

Ale on už se, paní Sládková, dlouho nepodepisoval, vid', Pepo?

Ano. Už jsem se dlouho nepodepisoval.

Proč?

Neví, co má napsat, vid'?

Nevím, co mám napsat, přikyvuji a odkládám pero.

Ať se podepíše úplně stejně, jako když mu přinesou důchod.

Důchod mu chodí na účet.

Paní Sládková mi dovolila, ať si tam napíšu, co chci, protože tady se nejedná v pravém slova smyslu o žádný právní úkon.

Jára na mě kývá, abych to zkusil.

Ale musím si k tomu sednout...

Musí si k tomu sednout. Přistrčte mu někdo židli..., Karle...!

Konečně!

Pomalou, Pepo... Nespěchej... No vidíš, že to jde...

Ukaž. Ježíšmarjá...!

Co tam napsal?

Napsal KOZY.

Promiňte, ale někdy je to s ním těžký...

Dívám se na paní Sládkovou a paní Sládková se dívá na mě. Usmívá se a říká, že se nic nestalo. Ta listina je jenom naše a bude nám připomínat dnešní slavnostní okamžik.

A nyní paní Sládková prosí oba manžele, aby si zopakovali symbolický manželský polibek.

Teď mi ta ženská dala pusku na ty nové zuby a všichni nám podávají ruku.

Pak zase hrajou a jdeme zpátky. Ta holka stojí na balkoně a mává mi. Taky mávám.

Jedeme do restaurace v hotelu.

Ta holka s námi už nejede, Jára mi vysvětlil, že musela do práce. Mám hlad.

Hotel se jmenuje Kalifornie a Květa se Standou z kolony už tam jsou. Jsou rádi, že stihli aspoň oběd.

Hotel Kalifornie, tati... Co ti to připomíná?

Nevím.

Než přinesou jídlo, Standa si sed ke klavíru a hraje a zpívá písničky. Je mi taky podobnej.

Dostali jsme s tou ženskou knedlíčkovou polévku do jednoho talíře, a ona mi dovolila, abych sněd všechno sám. Potom

mi ještě dala víc než půlku svého řízku a celej kompot.

Podívejte, co toho sní!

On může jíst pořád a úplně všechno..., vid', Pepo?

Já můžu jíst pořád a úplně všechno.

Kdyby mu to v hlavě šrotovalo tak jako v žaludku...

A přitom není vůbec tlustej.

Přitom nejsem tlustej.

Jak to, děláš, tati, že nejsi tlustej?

Jo, tati, jak to děláš? Prozrad' nám to.

Chce ještě někdo zákusek?

Já, Nikolka a Davídek chceme ještě zákusek.

Jára nás veze domů.

Večer jsme s tou ženskou v televizi a pijeme tam víno na zdraví.

Pouští se to pořád dokola a všichni se na sebe dívají.

Vypadám tam dobře. Vůbec jsem se nezměnil a sluší mi to.

Jára říká, že ode dneška se na sebe můžeme podívat v televizi, kdy budeme chtít.

Všichni ostatní tam taky vypadají dobře a pořád se usmívají nebo brečí.

Když odcházejí, říkají: Stavte se.

Nechce se mi u nich stavovat, ale někdy musím.

Stejně můžu chodit ven jenom s tou ženskou. Když je hezky, chtěl bych chodit ven sám, nebo třeba i když prší, ale ona mě nepustí. Nevím, kde bydlím, dělám ostudu a netrefím domů. Mohlo by se mi něco stát, a nedovolí mi to.

Konečně jsou všichni pryč a je klid. Ta ženská si utírá slzy a říká, že jsme to měli hezký.

Jsem utahaná jako pes. Nedáš si na noc skleničku piva?

Dám si skleničku piva a dostanu léky.

V pokoji je ticho a tma. Jsem v pyžamu, ležím a myslím na tu bílou holku. Stojí na balkoně a mává mi. Nesmím na ni sahat, musím to vydržet, pamatuju si to.

Ta ženská leží vedle mě. Je silná a nemá skoro žádný vlasy. Znáš ji. Koupe mě a dává mi jídlo. Nevím, jak se jmenuje.

Ráno si možná vzpomenu.

Hladí mě po čele a má chladnou ruku.

KOZY...

Teď spi, Josífku... Dobrou noc.

Zaměstnanci Rodinného pivovaru a sladovny Bernard na vánočním setkání.

Hřích,
design,
kola,
mosty,
barvy,
hulení,
umění...
To je
Amsterdam.

VÝHRADNÍ DODAVATEL
SOFTWARE PRO
POKLADNY ZNAČKOVÝCH
PRODEJEN BERNARD
WWW.DATEC.CZ

text Boris Dočekal
foto archiv zpěváka

na křižovatce

Místo Bernu Rimavská Sobota Miro Žbirka, *skladatel a zpěvák*

Jeden z rozhodujících momentů mého života se stal v roce 1976. Musím ale trochu do historie. Koncem šedesátých let jsme s vrstevníky založili skupinu Modus. Tehdy jsem ani nebyl plnoletý. Uměli jsme šest písniček, ale drze jsme se přihlásili na beatový festival, který jsme vyhráli. Tak v roce 1969 začala naše kariéra. Jenže přišla sedmdesátá léta a bylo to čím dál těžší.

Ještě koncem šedesátých let se nám podařilo získat angažmá ve Švýcarsku. Hráli jsme v rockovém klubu a otevřel se nám svět. Lidé za námi chodili, abychom zahráli něco od Rolling Stones nebo Jimiho Hendrixe. Pro nás to byla velká výzva a hodně jsme se začali zlepšovat.

Ale pak jsme se vrátili domů... Tehdy policajti člověka klidně zastavili na ulici a ostříhali, protože dlouhé vlasy vadily. Dneska se to blbě vysvětluje, ale tak to bylo. Vzpomínám si na jednu kapelu ze Žiliny, která hrála Hendrixe. A jednoho dne přišli večer hrát a všichni byli holohlaví, což s Hendrixem a jeho hřívou nešlo nějak dohromady. Do téhle éry, kdy všechno, co připomínalo rock, nebylo žádoucí, jsme vstoupili.

My to řešili zahraničními angažmá, která se ještě dala realizovat, protože Švýcaři stále posílali nabídky. Zároveň posílali tehdejšímu Slovkoncertu i tolik potřebné devizy. Já přešel do jiné kapely, která měla vyřízené takzvané služební doložky, takže jsme mohli hrát venku. Jenže už to nebyl rock, ale taneční pop. A konečně jsem u té křižovatky.

V roce 1976 bylo hraní v zahraničí lukrativní džob – za socialismu vydělávat ve francích byla neuvěřitelná věc. Ale já si řekl – ne, tohle mě nebaví, nikam nevede a vzal jsem si do hlavy, že chci dělat původní hudbu. A měl jsem obrovské štěstí, že jsem věděl i s kým. S Jánom Lehotským jsem už předtím hrál v Modusu a za pět minut jsme se domluvili, že nastoupím do kapely. Taky mi řekl, že na východním Slovensku objevil skvělou zpěvačku Mariku. Janko mi pak do Švýcarska

poslal texty písniček, protože jsme měli vystoupit na Bratislavské lyře jako hosté.

A tak jsem z jistého džobu odešel a v mém blízkém okolí nebyl nikdo, kdo by to chápal. To bylo úplně debilní rozhodnutí – vrátit se do socialismu s tím, že nebudu chodit po Bernu, ale hrát v Rimavské Sobotě. I má žena mi to rozmlouvala. Když dneska mluvím o Marice Gombitové, mluvím o legendě, ale tehdy to byla naprosto neznámá zpěvačka. Ani mě nikdo neznal. Pravděpodobnost, že budeme úspěšní, byla menší, než že nebudeme. Ale v tom, jak moc jsem to chtěl, jsem byl úplně fanatik.

V roce 1976 jsme vystoupili na Lyře a už o rok později jsme festival s písničkou Úsměv vyhráli. Od té chvíle jsme měli velké štěstí, poznali jsme jen vyprodané koncerty. To mi kompenzovalo fakt, že jsem odešel do úplně jiných finančních podmínek a úplně jiných poměrů vůbec. Začal jsem brázdit slovenskou část tehdejšího Československa. Koncert jsme měli každý druhý den. Vlastně jsme znali jen dvanáctsetrojku a hotely. Nebyl jsem skoro vůbec doma a byla to velká únava a námaha. Žil jsem od výplaty k výplatě a byl závislý na nějaké paní ve Slovkoncertu, která rozhodovala, kdy a kde budeme hrát. Nikdo se s námi nepáral. V podstatě člověk mohl být rád, že je takzvaný svobodný umělec. Jedině agentura mohla zprostředkovat koncert. Když řekli, že někdo nebude hrát, tak nehrál.

Ale chuť dělat původní hudbu rozhodla. Nebyť toho, nejspíš bych zůstal barovým muzikantem někde v cizině a nikdo by mě neznal. Když člověk dělá dlouho tenhle druh hudby – ale všechna účta těm, kteří v barech hrají – nemůže skládat a hrát vlastní písničky. Hraní v baru má takový plíživý charakter. Člověk si pořád myslí, že je ještě rocker, ale už jim dávno není.

Kratochvíle je dům k radosti

Vojtěch Troup, kastelán

Bydlet na starém hradě někde vysoko na kopci nebo na elegantním zámku uprostřed půvabného parku, žít v prostředí, ve kterém se léta pohybovala aristokracie, mnohým lidem připadá jako velká, záviděnihodná romantika. Možná i splnění dětského snu.

Je práce kastelána opravdu tak romantická?

Do jisté míry. Ale zároveň převažuje starost. Starost o dům, hledání cesty, jak by mohl líp prospívat. To platí nejen pro jeho stavební kondici, neméně důležité je, jak dům žije, jaké jsou možnosti a cesty jeho rozvoje. Tyhle dvě velké starosti vyplňují kastelánský život od rána do večera.

Národní památkový ústav je úřad, jak se vám pracuje pod dohledem úředníků? Můžete dělat všechno, co uznáte za vhodné?

To je další část práce kastelána. Jsme státní úředníci, musíme dbát všech pravidel a předpisů s tím spojených. Chráníme národní kulturní památku. Spravujeme mobiliární fond, nesmírně cenné předměty naší kulturní historie. To je možná další odpověď na to, když se mluví o romantice.

Měl jsem na mysli něco jiného, aktivitu, které na první pohled s památkou nesouvisejí. Třeba nedávná představení Divadla bratří Formanů. Když přijdete

s dobrým nápadem, řeknou nadřizení – výborně, jen tak dál?

Myslím, že ano. Máme dostatečnou volnost. Právě to je na naší práci hodně zajímavé. Na mně jako na správci tohoto domu je, jakou náplň mu dávám. Samozřejmě musíme dbát na to, aby žil způsobem, který je v souladu s duchem místa. Víte, já opravdu věřím, že všechno, co se zde odehrává, ovlivňuje atmosféru zámku, prohlubuje a upevňuje duchovní obsah zámku. Kratochvíle byla budována pro radost a pro naději. Snad také proto se sem lidé rádi vrací, snad proto jí stále více vyhledávají. Tomu se nesmíme zpronevěřit. Jsem šťasten, že je to tak všeobecně vnímáno. Zatím se mi nestalo, že bych za dobré věci musel bojovat.

Možná byste narazil, kdybyste chtěl uspořádat třeba koncert Kabátu.

Nic takového mě zatím nenapadlo, ale měli jsme tady třeba koncert Lenky Dusilové. Nádherná, poetická akce spojená s obrazy na hladině vodního příkopu. Bylo to nezapomenutelné, citlivé, silné. Jako by celá Kratochvíle tančila.

Nemáte problém se vzdáleností od větších měst? Mám na mysli dostatečný počet diváků třeba právě na osm představení formanovského Obludária.

Musím to zařukat, ale Kratochvíle získala velmi dobrou pověst. Dneska je programový základ už tak vybudovaný, že jeho kvalita je jednoznačně daná. Lidé pohlížejí na to, co připravujeme, z pohledu minulosti, toho, co se tady odehrálo. Naši příznivci sledují, co se

u nás děje. O publikum, i díky dobře vedeným webovým stránkám, nemáme nouzi, i když jsme daleko od velkých center. Možná jste zaregistroval velkou desetiletou akci nazvanou Kratochvílení.

Jak se vám daří dávat dohromady peníze na takové akce?

To je velký problém související s tím, že nejsme komerční organizace. Bohužel z našeho statutu nevyplývá, že bychom měli být subjekty, které organizují kulturní akce. Myslím, že všichni kasteláni to dělají z lásky ke „svému“ objektu. Nemáme z toho nic. Třeba právě představení bratřů Formanů byla založená na přátelství. Není to tak běžné. Souborům nemůžeme zaplatit, dostanou jen peníze ze vstupného. Navíc je to komplikované tím, že jako státní organizace jsme povinni vybírat nájem. Ale když chceme, aby dům žil, musíme si nějak poradit.

Na kterou z kulturních akcí jste nejvíce pyšný?

Kratochvíle je proslulá divadelním děním. Nejrozsáhlejší bylo Kratochvílení, které začalo v roce 1997 a trvalo deset sezón. Ale jak se říká – v nejlepší přestat. Šlo o specifický projekt, který ani nemohl trvat déle, protože byl nesmírně náročný na zajištění a chod celého objektu. Stálo za ním Divadlo Continuo, jeden z nejlepších plenérových souborů v Evropě. Na Kratochvílení přijížděli studenti divadelních škol z celého světa. Měli za úkol v průběhu měsíce vytvořit představení, které by maximálně využilo všech daností tohoto místa. Byly to fantastické zážitky, na které všichni

vzpomínají s nostalgií a každý rok volají, jestli pokračujeme.

A budete?

O tak náročné akci zatím neuvažujeme. Dnes přijíždějí na Kratochvíli divadelní soubory s hotovými představeními a několik dní tu hrají.

A jak se vám daří obnova objektu? Za poslední roky se tu hodně změnilo.

Kratochvíle sama o sobě je velkým architektonickým unikátem. Jde vlastně o jediný typ italské vily na českém venkově. Je to lufthaus se vším, co k němu patří. Proto se taky tak hezky jmenuje – Kratochvíle, dům na ukrácení dlouhé chvíle. Tak si to přál Vilém z Rožmberka. V mládí podnikl se svými přáteli dlouhou cestu po Itálii. Přijímali ho v bohatých aristokratických rodinách a v jejich sídlech. Na vlastní oči viděl, s jakým rozletem žije italská šlechta v době renesance. Když se tihle „čeští kluci“ vrátili domů, chtěli se přiblížit tomu, co viděli. A Kratochvíle je vlastně odrazem tohoto snu.

Je současná expozice zaměřená na Vilémovu dobu?

Kratochvíle nyní prodělává zajímavý přerod. Dlouhou dobu tady byla expozice animovaného filmu. Pak skončila a naším úkolem je vrátit

Kratochvíli do podoby z druhé poloviny 16. století. Dochází k náročným stavebním úpravám. K obnově odvodňovacích systémů, podlah i omítek. A hlavně k restaurování, které na hlavním objektu probíhá už sedmým rokem.

Jaký je rozpočet restaurátorských prací?

Jde o dlouhodobý projekt. Při té ohromující štukové a malířské výzdobě je finanční objem zvláště nízký, do dnešní doby 30 milionů. Do značné míry je to díky nadšení lidí, kteří se na rekonstrukci podílejí. A samozřejmě i díky úzkostlivému hlídání výdajů.

Když objekt stavebně obnovíte, čím ho zařídíte?

To je velký problém. Měli jsme dvě možnosti – obnovit stavební podstatu a restaurovat výzdobu, a protože se nedochoval téměř žádný původní mobiliář, nechat místnosti prázdné a zařídit je jenom náznakově.

Čili tu renesanční židlička, tam skříň...

Ano. Vydali jsme se složitější a svízelnější cestou. Kupodivu se nám to daří. Především výpůjčkami z jiných objektů. Naštěstí nám kolegové vycházejí vstříc, přátelsky pomáhají i při vyhledávání vhodných věcí. Některé předměty patří do kmenového mobiliáře, jiné se nám podařilo koupit.

VOJTĚCH TROUP

1957*

Vystudoval Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. V roce 1985 začal pracovat jako kastelán na státním zámku Kratochvíle v jižních Čechách. Kromě toho, že se stará o provoz a rekonstrukci objektu, dal prostor divadelním aktivitám, které se odehrávají především v půvabné zámecké zahradě.

Existuje něco, co byste tady chtěl mít, a kvůli financím to zatím nejde?

Naší ctížádostí je dát dům do dobré kondice. Poměrně dobře už je na tom zahrada, byla hodně poničená, neexistoval vodní příkop. Že se podařilo zrestaurovat a doslova zachránit kostel před zřícením, to je zázrak. Zdá se, že dnes se blížíme k bodu, kdy se všechno chýlí ke konci. Odhadujeme to na rok 2011, kdy budeme slavit velké rožmberské výročí – 400 let od smrti posledního mužského představitele rodu Petra Voka. Kratochvíle by měla být znovuzrozená v celé své kráse a stát se tím, k čemu byla postavená – domem radosti. Chceme, aby se stala výukovým místem renesance, uměleckých dílen, seminářů staré hudby i autentických koncertů. Máme zkušenosti i s historickým tancem. A těším se, že brzy vyzkoušíme něco nového, něco, co překvapí. Nápadů máme.

text Jaroslav Rudiš

ilustrace Luděk Bárta

fejton

Mladí bozi

Každý člověk má kapely, které ho provázejí celý život. A tohle je jedna z těch mých: The Young Gods. Mladé bohy jsem si zamiloval někdy před patnácti lety, když jsem pracoval načerno ve Švýcarsku. Můj šéf se jmenoval Jonas. Má malou, sto padesát let starou pekárnu u horské silničky v Alpách, proslavenou chlebem pečeným v dřevem vytápěné peci, jehož chuť všechny hightech Švýcary dojmá, protože je opravdová a navíc bio.

Budil mě vždycky před pátou. „Jara, das Brot ist da!“ usmál se na mě a otevřel dveře pece a já vytahoval jeden rozpálený chlebový balvan za druhým a mazal je vodou, aby se leskly. Pak byla snídaně. Okolo stolu seděla zvláštní parta. Byl tu Ricardo, dobrý pekař, ale hlavně místní svůdce, amatérský fotbalista, který si vždycky po šichtě před zrcadlem pečlivě deset minut geloval vlasy. Seděla tu mladá, smutná a kulatá Julia. Holka, co se asi spletla povoláním, protože třikrát týdně něco spálila. Na mísu černých koláčů položila vždycky malou, krásným písmem psanou a hlavně pořad stejnou cedulku: Je to spálené, je mi líto. A Jonas pak chodil po pekárně s cedulkou v ruce a křičel: „Je to spálené, je mi líto. Je to spálené, je mi líto. Ne, já ji prostě vyhodím a bude.“ Ale vyhodit ji nedokázal. Seděl tu intelektuál Andy, milovník Kundery a pekař brigádník. Původní profesí byl učitel francouzštiny, co to na něj jednou na začátku školního roku nějak přišlo a on se rozhodl, že s tím z hodiny na hodinu praští. Zavolał řediteli,

že už do školy nikdy nevkročí, a taky nevkročil. Odjel k Jonasovi do pekárny vyčistit si hlavu a byl už tři roky šťastný. A pak jsem tam byl já, zkrachovalý učitel němčiny a dějepisu z Čech, co do školy nikdy nenastoupil a do Švýcarska si přijel vydělat na první pořádnou kytaru, kterou si pak nikdy nekoupil. A nakonec Jonas, který v sobě nechal uměle zabít mužství, protože mu svět připadal šílený, a tak mu v nemocnici podvázali chámovody. Pro jistotu, aby si v posteli nemusel dávat pozor. „Ne, vůbec to nebolí. Fik fik a je to, neboj,“ smál se na mě Jonas, co si myslí, že se svět řítí do záhuby a brzy skončí, a proto on raději hulí a peče ten nejlepší chleba ve Švýcarsku, pro který si dokonce dvakrát týdně jezdí z jedné nobl restaurace v Curychu. A díky tomu možná unikl i vojně, protože voják, který se dobrovolně zřekne svého mužství, není nikde na světě voják a už vůbec ne ve Švýcarsku. Jedli jsme čerstvý chleba se sýrem a seděli okolo stoletého dřevěného stolu. A k tomu nám duněli The Young Gods. A když se dojedlo, Jonas zapálil joint, poslal ho dokola a my kouřili a vyprávěli a The Young Gods duněli pekárnu úplně naplno a nám bylo děsně krásně. A večer jsme zadělali na zitřejší chleba a pak seděli na terase a Jonas poslal dalšího jointa a my se dívali do pomalu přicházející letní noci, v níž mizely Alpy, a Jonas řekl: „To je kino, co?“ A druhý den byla sobota, po šichtě volno až do nedělního večera a Jonas nám všem dal dárek.

Narval nás do svého starého subaru a vyrazili jsme na rockový festival Open Air St. Gallen. A já se těšil na Züri West, Sex Pistols, Freak Power, na všechny ty kapely, co jsem ještě nikdy neviděl. Ale hlavně jsem se těšil na The Young Gods. Jeli jsme v autě. Někdo otevřel pivo. A Jonas ubalil špeka. A my v tom autě zůstali stát dvě hodiny na parkovišti u brány festivalu, zamrzli jsme na fleku, poslouchali muziku a vedli řeči a Julia se na mě poprvé za ten měsíc usmála a já na ni. Objal jsem ji, dal jí malou pusu na tvář a zjistil, že je přece jenom trochu krásná. A pak jsem se jí zeptal, jakou miluje muziku, jestli je na světě třeba nějaká kapela, pro kterou by umřela. A ona řekla: „Elton John.“ Chytila mě za ruku, ale já věděl, že po téhle cestě to nepůjde. Ale pak se naštěstí ozval Rico. „Elton John? Některý písničky jsou náhodou docela hezký, takový něžný.“ Ten večer jsem je už neviděl. Šli jsme na koncert. The Young Gods to do nás páliili. Punkový elektro naplno. Pařili jsme úplně vepředu. Strkal jsem se s Andym a Jonasem a najednou si uvědomil, že všichni tři máme brýle a že o ně dost možná dneska večer přijdeme, ale bylo mi to jedno, protože mladí bohové by brýle stejně nosit neměli. A my se tak cítili. Celou tu hodinu. Těch šedesát úžasných našponovaných nekonečných minut, o které v životě někdy jde. x

PIVO CAFE BAR YORK

pivo jinde

text a foto Jamie Hawksworth

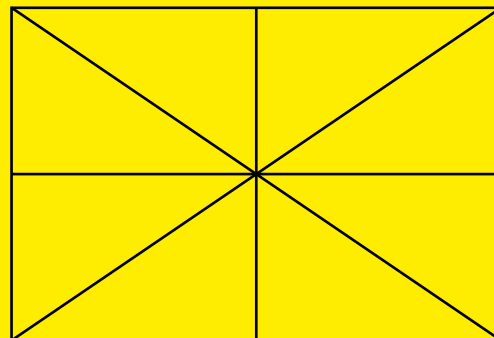
Pivo Cafe Bar v historickém centru Yorku upoutá už svým neanglickým názvem. A památkově chráněná budova, v níž se nalézá, svou dlouhou historií. Pochází z roku 1180, kdy ji zaznamenali v soudobém seznamu budov The Domesday Book jako „šilenou barabiznu“. Mimo jiné totiž sloužila jako žumpa. Později v ní byl ustájený dobytek, zatímco v horních patrech bydleli majitelé zvířat. Poté bylo přízemí nějaký čas využíváno ke stánkovému prodeji. Důkladné rekonstrukce se úzký hrázděný dům dočkal v roce 1990. Kvůli vysokým nákladům na údržbu tu však žádný obchodník dlouho nezůstal. Až v roce 2007 tu vznikl Pivo Cafe Bar. Nový podnik měl ambice nabízet ta nejlepší

světová piva. Jako svoji vlajkovou značku si vybral pivo Bernard. Kromě některých nadnárodních značek se tu čepují i piva z malých a rodinných pivovarů. Jejich nabídka se často mění, takže i na pravidelného návštěvníka tu vždycky čekají nějaké novinky. To zvlášť platí pro speciální degustace, které tu pořádají jednou za čtrnáct dní. Po pouhých dvou letech provozu byl Pivo Cafe Bar navržený na vysoce prestižní cenu Publican Award, která pokrývá veškerý „volnočasový průmysl“. Pro vstup do soutěže musel předložit finančně obchodní bilanci a důkladně zpracovaný text o zázemí baru – pivní menu, seznam dodavatelů, absolvovaná školení personálu,

vnitřní systémy kvality... Bar Pivo se dostal do užšího výběru a pak i do finále, kde prošel dalšími dvěma koly hodnocení, což znamenalo neohlášené návštěvy lidí z Publican Award a čtyřhodinovou inspekci na místě. A pak přišel slavnostní večer v Londýně, kde porota oznámila vítěze této kategorie – Pivo Cafe Bar York se stal prvním barem oceněným titulem UK Beer Range Pub of 2009.

Tím ale ambice úspěšného týmu nekončí. Otevírá druhý Pivo Cafe Bar, tentokrát v Sheffieldu, a bude usilovat o to, aby prestižní titul získal za rok 2010. A hlavní trumf v nabídce – opět značka Bernard.

×

text a foto Boris Dočekal

reportáž

Klenot uprostřed barevných skal

Petra – jméno, které v Čechách zní úplně všedně. Ovšem Petra v Jordánsku je úplně jiná káva. Najednou stejné slovo zavoní exotikou, vyvolá představy dávno minulé historie a života lidí, o nichž toho zase tak moc nevíme. Jedna z nejpozoruhodnějších památek UNESCO, a nejen na Blízkém východě, sice není tak proslulá jako egyptské pyramidy, ale projít rozlehlý areál částečně ukrytý v pozoruhodně zbarvených skalách (i ty samy o sobě stojí za zhlédnutí) je možná ještě větší zážitek.

Historie Petry je stará kolem tří tisíc let. K opravdovému rozkvětu ji v posledních staletích před změnou letopočtu přivedli Natabejci. Schopní obchodníci rychle pochopili, jak výhodná je její poloha na tradičních cestách z Arábie do Středomoří. V prvním století před naším letopočtem se tak Petra stala metropolí neobyčejně bohatého království. Díky

složitému a úspěšnému systému, kterým Natabejci shromažďovali a uchovávali vodu, žilo ve městě až třicet tisíc lidí. Jeho bohatství nenechalo chladnou tehdy nejmocnější římskou říši. V prvním století nežádoucího konkurenta ovládli a také oni po sobě zanechali množství staveb. I když Petra ještě nějakou dobu vzkvétala, střídali se tu křesťané, muslimové i křižáci, upadla poté v zapomnění. Svůj podíl na zániku kdysi tak významného města se podílela i dvě velká zemětřesení. Znovu ji objevili až v roce 1812.

Ale vydejme se na „procházku“ rozlehlým areálem, která se při dostatku času a dobré fyzické kondici může protáhnout i na několik desítek kilometrů. Kdo si Petru chce opravdu užít, měl by se raději ubytovat v některém z místních hotelů a zůstat i několik dní. Ve spíše spartánsky vybaveném

návštěvníckém středisku nabízejí prospekty v několika jazycích a s přehlednou mapkou, pokud ovšem zrovna nedošly, což se stává. Na tak významnou archeologickou památku je její místní prezentace hodně skromná. I popularity Indiany Jonese by v jiných končinách určitě využili mnohem víc, vždyť jeden díl legendární filmové ságy se zčásti odehrává právě tady. Sympatického dobrodruha na místě však připomínají pouhé dva malé billboardy či spíše panely nad stánky s občerstvením. Zato o kus dál na turisty shlížejí, a to hned v nadřivotní velikosti bývalý a současný jordánský král. Zejména otec Husajn má lví zásluhu na tom, že tahle arabská země na rozdíl třeba od sousední Sýrie – kde mimochodem tamního diktátorského prezidenta Bášira Asada vystavují mnohem častěji – přece jen má do jisté míry západní parametry.

Od vstupu do archeologického areálu k úzké soutěsce, kudy vedla jedna z cest do starověké Petry, to není o moc dál než pět set metrů. Nicméně turistům se hlasitě nabízí možnost jet na koních. Ne že by to bylo o moc rychlejší a člověk víc unikl ostrému slunci (i počátkem října, což je pro návštěvu údajně ideální čas, teplota může vystoupat až k třiatřiceti stupňům, v létě ještě o poznání výš), ale pro místní, většinou mladé muže, kteří neúnavně vnucují své služby, je to jedna z mála možností, jak si v téhle téměř pouštní krajině vydělat a získat nějaký ten bakšiš. Pro něj je arabský „kovboj“ ochotný udělat leccos, třeba s koněm, kterého drží za uzdu, po celou dobu i běžet, když tělnaté turistky zatouží po rychlosti. Ale ještě před samotnou soutěskou stojí několik hrobek a je škoda nezastavit se a zhlédnout je jen z koňského hřbetu.

Hluboká, do skály ostře zaříznutá soutěska al-Sík je sama o sobě zajímavým dílem přírody, dole je místy široká jen pár metrů a směrem k proužku oblohy jako by se skály téměř dotýkaly. Hlubokými korýtky vytesanými ve skále se do města přiváděla voda. Doslova úchvatně zapůsobí na návštěvníka takzvaná Pokladnice, když zničehonic zahlédne část jejího narůžovělého průčelí mezi tmavými, sevřenými stěnami soutěsky. Jak malý si pak připadne na nevelkém prostranství před chrámem, který se tyčí do výšky několika desítek metrů. Právě tady se usadil jeden z velbloudářů, protože mnohý jako o život fotící turista ocení, že má na jedné fotce manželku s domorodcem a velbloudem a za nimi úchvatný chrám. To přece stojí za malý bakšiš.

Od Pokladnice se soutěska čím dál víc rozšiřuje a pak se před člověkem otevře nádherné panorama starého města. Do vysokých skal napravo vytesali Natabejci obří hrobky. Dnes se jim říká Královské, i když se vlastně neví, jak bohatým či významným osobám byly určeny. Přestože vítr s jemnými částicemi písku a v zimních měsících déšť postupně „vyhlazují“ vytesané ornamenty a ohromující průčelí, jako by se postupně ztrácela či spíše vracela do skály, je to pohled,

na který se nezapomíná. Kvůli erozi tu časem zůstanou asi jen vnitřní komory hrobek, protože uchránit ohrožená průčelí by šlo jen stěží. Musela by se před větrem a deštěm zakrýt a dojem z ničím nerušeného pohledu na řadu monumentálních hrobek by zmizel. Jestliže skály jsou zbarvené různými odstíny hnědé, žluté, okrové i červené, na přírodních stropech hrobek se k nim přidává modrá, šedá a bílá.

V údolí před hrobkami leží ruiny římského města s klasickými řadami sloupů podél hlavní kolonády a několika chrámy. Samozřejmě nesmí chybět divadelní amfiteátr, i když ten vybuodovali už Natabejci. O kus dál pro většinu lidí prohlídka Petry končí, v jediné restauraci si můžou dát něco k jídlu nebo posedět u kávy a ledového nápoje a pak se dostatečně znavení i splavení stejnou cestou vrátit zpátky. Pěšky nebo třeba na velbloudu.

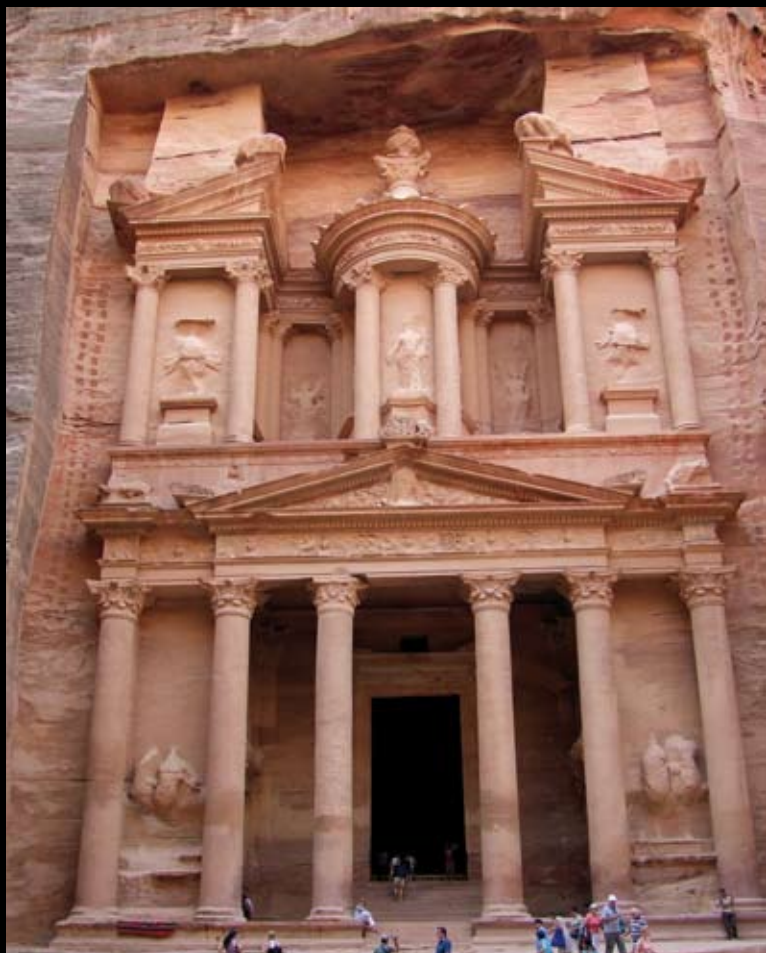
V okolních skalách a na kopcích se však nachází spousta dalších pozoruhodných staveb – největší chrám starověké Petry zvaný Klášter, úchvatná hrobka římského guvernéra Sexta Florentina i zdejší nejposvátnější místo – Áronova hrobka na vrcholku hory Džabal Hárún. Náročný výstup k hrobu Mojžíšova bratra Árona, kterého uctívají křesťané, židé i muslimové, zabere půl dne. Za prohlídku stojí i nedaleká Malá Petra, což před staletími bývala obytná čtvrť.

Petra ale není jen místem kamenných památek. Žijí tady i lidé, přesněji by se mělo říct, že žijí z ní. Někteří líp, jiní hůř. Úplně nejchudší jsou tradičně oblečené ženy a jejich malé děti, které nabízejí třeba jen pár šperků a barevné kamínky z petrských skal. Tradičně oblečená, milá holčička pohybující se mezi turisty je pro její rodinu malým ternem, i když většina lidí si jí nevšímá. Nedá se říct, že by v těchto případech šlo o vyložené žebrání, aspoň většinou ne, ale pokud si turista přece jen něco koupí, jde mnohem víc o charitu než o neodolatelnou touhu přivést si zrovna z Petry zaprášený šperk, jakých je na městských tržištích nepřeberné množství.

Podstatně výš na zdejším společenském žebříčku jsou prodejci v improvizovaných stáncích a s řekněme luxusnější nabídkou, ovšem jen na místech, kudy musí projít většina turistů. Tady často vládnu lehce arogantní mladí muži, kterým imponuje západní móda a nejspíš i životní styl.

V rozpálené Petře, především v její římské části a při výstupu ke Královským hrobkám či ke Klášteru nebo k obětišti, kde není kam se ukrýt před sluncem, jsou nejvyhledávanějším artiklem nápoje. Zejména úplně obyčejná balená voda. Čím studenější, tím lepší. To dobře ví i Muhammad, celý v bílém, který obsadil velkou, zastíněnou část prostranství před Vázovou hrobkou. Vedle obrovského množství nejrozličnějších suvenýrů má i „ledničku“, do níž mu jeho pomocník několikrát denně přináší nové pití a hlavně led. Muž mezi čtyřicítkou a padesátkou po většinu času polehává

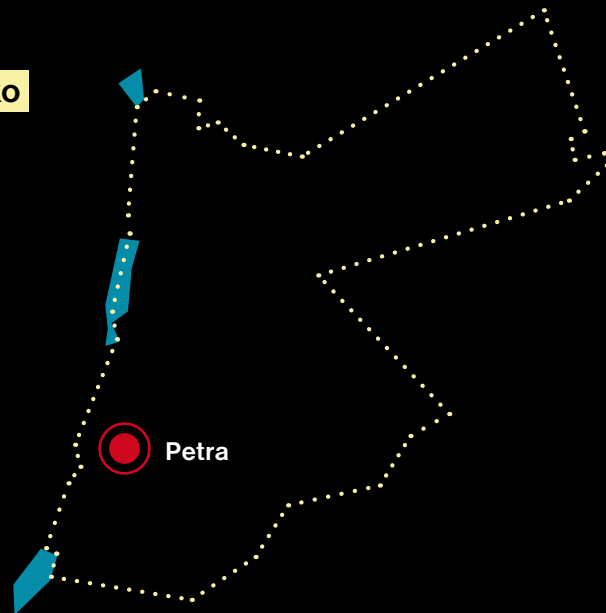

na pohodlné matraci, na které prý i spí. Koneckonců každý večer snést a ráno zase vynést až k hrobce desítky a desítky koberečků, tašek, šátků, šperků i knížek by asi bylo dost náročné. „Nežiju si špatně. Umím pět jazyků a mám tři ženy. Byl jsem v Americe i v Evropě,“ docela slušnou angličtinou se chlubí německé turistce a ochotně se s ní nechává vyfotit, třebaže si koupila jenom plechovku coly. Ale tenhle vysmátý pohodář je v Petře spíš výjimkou a stejně se jeho na odív stavěnému blahobytu nedá úplně věřit.

Jen pár desítek metrů od něj se pod improvizovanou stříškou ukrývá ještě docela mladá žena. Se svým skromným sortimentem a navíc v místě, kudy moc lidí už nechodí, je nejspíš ráda, když si vydělá na trochu jídla pro sebe a své děti. Včetně toho sotva tříletého kluka, který žmoulá v ruce korále. Monotónně si cosi pobrukuje a ani si nevšimá much, které mu bez přestání lezou po obličejí.

Člověk má najednou zvláštní pocit – na jedné straně kolosální výtvoř davné civilizace, na druhé straně stovky dobře oblečených turistů a na té třetí současná očividná bída. A nic na tom nemění idylický pohled na několik žen a dětí sedících na oslech, jak v teplém světle zapadajícího slunce opouštějí rychle se vyprazdňující údolí.

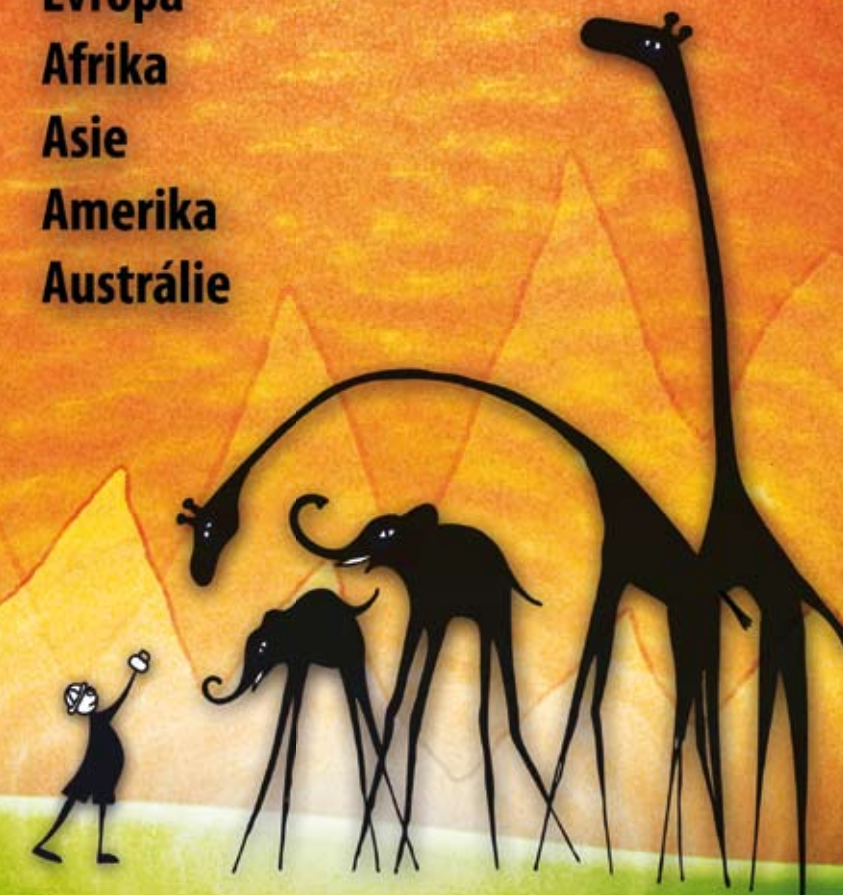
Jordánsko

Adventura
cestovní kancelář

Aktivní dovolená + Exotika

Evropa
Afrika
Asie
Amerika
Austrálie

www.adventura.cz

Židovská čtvrť v Třebíči

Židé se v Třebíči začali usazovat už ve 14. století. V 16. století je tehdejší majitelé panství vypověděli, ale již o pár desítek let později se židovské rodiny znovu začaly usazovat v takzvaném Podklášteří. Postupně odtud odcházeli křesťané a v roce 1723 tu formálně vzniklo židovské ghetto.

Od poloviny 18. století se tento ojedinělý urbanistický a architektonický soubor už příliš neměnil. Stály tu dvě dodnes dochované synagogy, obecní i rabinův dům, škola, starobinec, obecní dům, rituální jatka a asi stovka soukromých domů.

Po zrovnoprávnění židovského etnika se někteří zámožnější obyvatelé začali stěhovat do jiných částí Třebíče a také do velkých měst tehdejší rakousko-uherské monarchie. V opuštěných domech se postupně usazovali křesťané ze sociálně slabších vrstev. Okupace a transporty do koncentráků znamenaly de facto konec židovské komunity v Třebíči.

Za bývalého režimu reálně hrozil zánik chátrající čtvrti, na jejímž místě měly vyrůst paneláky. To se naštěstí už nestihlo, a tak v roce 2003 mohly být židovská čtvrť, blízký židovský hřbitov, ale i bazilika svatého Prokopa zařazeny do Světového kulturního dědictví UNESCO.

V posledních letech soukromí majitelé mnohé domy opravili, i když v některých případech se tak stalo na úkor autenticity souboru. Nevhodným stavebním úpravám (například vybudování mansardových oken) bohužel nedokázalo zabránit ani město, ani památkáři. Naopak velmi citlivé byly restaurované malby v Zadní synagoze. Mnohé domy však dál zůstávají neopravené a jejich fasády či plechová vrata garáží dál kazí celkový dojem z místa, které je připomínkou faktu, že v českých zemích nežili jen Češi a Němci, ale také Židé.

S námi nezůstanete nikdy sami

Ať Vás v životě potká jakákoli nehoda, díky našim kvalitním asistenčním službám a rychlé likvidaci v ní nikdy nezůstanete bez pomoci. Pojistnou událost můžete navíc hlásit, doplňovat a sledovat online kdykoli a odkudkoli. S Allianz se nemusíte bát vydat vlastní cestou, ať už výjimečné pivo Bernard vaříte, rozvážíte nebo jen pijete...

Více informací na www.allianz.cz nebo na lince 800 170 000

Allianz – stojíme při Vás

Od historie.....

..... k současnosti

2010

DALŠÍ ČÍSLO V DUBNU!